

SOLLEFTEÅ

med ED, MULTRÅ och LÅNGSELE samt GRANINGE bruksförsamling.
(Ångermanland.)

Sockennamnet framträder första gången under formen *Solatunum* i en gränsurkund från omkring 1273 (se *Werlauff*, *Annaler f. nord. Oldkynd.* 1844-45, s. 147; *Rydberg*, *Sveriges traktater* 1, s. 242). Främst bland de Ångermanländska pastoraten i uppbördslängden för Sexårsgården af år 1314 står *Solatum cum annexa* med en årsafgift om 10 öre 1 örtug (DS 3, n. 1946). Annexan torde ha varit *Edh*, som omtalas såsom särskild socken redan 1337. (se nedan), ty *Multrå* synes tillkommit något senare, och *Langasil* är i nyssnämnda längd uppfördt såsom eget pastorat. Till lösen för Upsalaärkebiskopens pallium år 1316 bidrog kyrkan i Sollefteå med 12 öre, prästen med 3 mk, och i taxeringslängden är angifvet att han tillika var landskapets prost (DS 3, n. 2043). Från och med 1320-talet är emellertid denna befattning i regel förenad med khdebeställningen i Nordingrå. Vid den stora testamentariska donation, som en af landskapets förmögne män, *Gudlef Bilder* för sig och sin aflidna hustru Rodhni gjorde 29 juli 1337 (DS 4, n. 3311), blef kyrkan i Sollefteå, som tydligen var hans hembygd, särskildt frikostigt ihågkommen. Till prästbordet skänkte han sålunda 15 sättungsland i byn Vallen och för kyrkans prydnad 4 sättungsland i Horlestad (möjligen Hullsta) i Sollefteå s:n samt 7 sättungsland i Ön, Eds s:n, till ett sammanlagdt värde af 130 hälsingemark. Vidare fick kyrkan ett kors och till bruk vid gudstjänsten en förgyld kalk värd 30 svenska mk, samt ett psalterium (bok, inneh. Davids psalmer); värderadt till 10 mk. Samtliga kyrkor såväl i Ångermanland som Medelpad skulle erhålla 2 öre hvar, och hvarje khde lika mycket. Upsala domkyrka och Helgeandshuset i Sthlm blefvo delaktiga af hvar sitt fiske i öfre Norrland. Sollefteå visiterades af ärkebiskop Jacob Ulfsson 3:dje fredagen efter askonsdagen (30 apr.) 1503. (*Nordlander*, *Norrland. saml. n. 4*, s. 173).

Vid hvilken tidpunkt *Långsele* lades under Sollefteå är ej närmare känt; inom dess område uppkom i slutet af 1600-talet *Graninge* bruksförsamling, som snart nog fick särskild brukspredikant. Pastoratets ende komminister synes tidigast ha bott i Ed, sedan i Långsele; år 1765 tillkom en extra sockenpredikant i Ed och 1845 ännu en i Multrå. I samband med en löneroglering 29 nov. 1867 bestämdes, att Långsele med Graninge skulle efter dåv. khdens afgång, hvilken inträffade 1873 (se inledn. till Långsele), utbrytas från Sollefteå, som eget pastorat, samt sockenpredikantbefattningarna i Ed och Multrå förändras till komministraturer. Genom kgl. bref 1 maj 1903 förstärktes de prästerliga funktionärerna med en extra, benämnd pastoratsadj. Den täta bebyggelsen i moderförsamlingens centrum, som sedan gammalt utgjort marknadsplats för handeln i denna trakt, gaf redan 1842 anledning till planer att här anlägga en köping, men denna tanke realiserades först 1902, efter att samhället sedan 1883 bestått som municipium. Stadsrättighet beviljades i jan. 1917 för Sollfteå stad, som dock i kyrkligt afseende ännu är förenad med landsförsamlingen och gemensamt använder den gamla landskyrkan. En ny komministerstjänst hade redan inrättats i köpingen fr. 1 maj 1911. Enl. kgl. beslut 1898 skulle Ed afskiljas till eget pastorat, men utbrytningen ägde först rum 1 maj 1918.

Att döma af en gammal, efter en äldre oljemålning utförd bild af Sollefteå medeltida kyrka var hon uppförd af gråsten och hade rektangulärt långhus med lägre och smalare kor (se *Cornell*, s. 94, fig. 81); hennes längd inom murarne var 16 alnar, bredd litet öfver 11. Då klockeskatten år 1531 utgick öfver Ångermanland, måste Soletha kyrka, utom en del pgr, utlämna 2 af sina klockor och lösa den 3:dje med 16 mk. Vid en visitation den 2 mars 1699, som hölls af superint. J. Micranders, fann han »elliest tienligt at i Solefte kyrkia tages Christi crucifix och setties i Choret mitt för altaret, Jungfru Mariæ bild föres ut på den ena sijdan, och det andra stora belätet, som står wijd norra långväggen, sättes på den andra der emot». Verkställandet häraf ägde rum först vid en kyrkoreparation 1732. Kyrkan blef med tiden för trång och skröplig, ombyggdes 1773-78 delvis med bibehållande af de gamla murarne och har sedan undergått flera reparationer och tillbyggnader, t. ex. 1842 och 1907. Hon har nu 4 korshvalf, saknar torn; den i fyra afsatser uppförda klockstapeln är från 1801. Altartaflan är målad af konstnären Caleb Althin. En del af de äldre kyrkoinventarierna äro deponerade i Hsands museum.

Eds kyrka, belägen vid älfväns östra strand, har medeltida långhus af sten samt timrad sakristia från senare tid. År 1732 uppfördes en klockstapel af Per Hansson i Österås och 1749 utanordnades 350 dlr för de betydande målningsarbeten, som målaren Erich Feltström utfört i kyrkans inre. En mera omfattande restaurering företogs 1793-94 under ledning af byggmäst. Simon Geting från Högsjö, och 1827 lades grund till tornbyggnaden af hans son Lars David Geting fr. Boteå. Märkligast bland inventarierna är en sittande madonna från omkring 1510, skulpterad af den inhemska konstnären Hakon Gulleesson. (Deponerad i Hsands museum.)

Vid Brådum i Österstrinne i Multrå s:n finnas lämningar af en stenbyggnad, enligt traditionen en gammal kyrka, med en 72 fots lång, 36 fots bred grundval (*Sidenblad*, i *Antiqu. tidskr.* 2, s. 211). Multrå från medeltiden härstammande lilla stenkyrka i närheten af Multråberget var endast 12 aln i längd och bredd, men ägde ej mindre än 4 klockor, af hvilka 3, tillsammans vägande 2 skeppund, utgäfvos i den s. k. klockeskatten 1531. Åren 1768-73 utvidgades den lilla kyrkan till 21 aln. längd 15 aln. bredd. Den nuvarande tornprydda stenkyrkan byggdes 1863-67 såsom

ersättning för den gamla förfallna kyrkan, hvilkens murar apterades till sakristia. Vid den senaste restaureringen år 1914 återuppsattes en af Johan Edler 1769 förfärdigad altarprydnad, som omramat den gamla kyrkans korfönster. I denna ram infälldes en altartafla, föreställande Kristi nedtagande från korset och utgörande en kopia i andra hand utförd 1913 af artisten Johan Österlund efter Jouvenets original fr. 1697 i Louvremuseet. Predikstolen är ett inhemskt arbete från 1864, förfärdigadt af H. J. Sundström. Ett altarskåp från omkr. 1500 och en äldre predikstol från 1600-talet äro deponerade i Hsands museum.

[Litt. *E. Modin*, Sollefteå kyrka. Några anteckningar. Sollefft. 1921; *E. Modin*, Multrä kyrka, några blad Ångermanländsk församlingshist. Sthm 1919. (I Från ådalar och fjäll 1919.)]

KYRKOHERDAR.

1. Herr **Engelbrecht** är jämte de två följande uppförd som khde i Sollefteå på ett gammalt pergament i kyrkarkivet. (*J. P. Colleen*, Beskr. öfver Långsele socken.)

2. Herr **Dominicus** [1542-45] arrenderade under dessa år de gamla till kronan indragna kyrkojordarna 60 säll. i Åkre och Wallen, 12 säll. i Öd samt 8 säll. i Krånge och 9½ säll. i Östanbäck.

3. **Christopher Pauli** [1548-57] arrenderade under flera år en del af nämnda kyrkojordar. Herr Christophers dräng dömdes på Sollefteå ting 1548 till 3 mks böter. S. å. inlevererades från Sollefteå kyrka till kon. Gustaf en förgyld monstrans, vägande 14 löd. mark och halffemte lod, från Multrä kyrka en förgyld monstrans om 5 löd. mk 10 lod samt från Eds kyrka en förgylld kopparmonstrans om 5 löd. mk. och 12 lod. Till en hjälpgärd för K. M:ts behof år 1553 gaf herr Christoffer i Solleta 5½ mk, det största af Ångermanlandsprästernas bidrag, och till en kostgård 1555 bidrog han med: Bröd ½ t:a, kött 2 pd, lax ½ t:a och en kettel. I testamente efter honom mottog konungen 2 nov 1557 en silfverskål om 10 lod (KGR 27, s. 179).

Hans hustru befriades från afradspgr för Wallen 1557.

4. **Jonas Nicolai** (1558-80) hitkom i maj 1558. Genom bref af 9 maj s. å. erhöll han af kon. Gustaf 8 t:r af socknens tiondespanmål i årligt vederlag för ett laxfiske, som var beläget vid Edsöran i Eds s:n och tillhörde Sollefteå prästbord, men som nu indrogs till kronan, och fogden Anders Sigfridsson får s. d. befallning att till khden leverera samma spanmål (KGR 28). Å allmänna landstinget i Bjerträ 29 okt. 1568 af-

gaf han trohetsförsäkran åt kon. Johan III. Vid taxeringen för Älfsborgs lösen bevittnades sockenlängden af honom och länsman Per Sannerson i Engelstad. Khdens lösegendom uppskattades till 903 mk 6 öre och angafs vara: sölff 62½ lod, pgr 353 mk 6 öre, mässing 15 mk, tenn 1 pd 2 1/3 mk, koppar 3 pd, kor 16, ungnöt 5, får 16, getter 9, svin 13, hästar 3 för 40 mk och 1 sto för 2½ mk; i skatt härför utgjordes 90 mk 3 öre. Han under-tecknar socknens tiondelängd sista gången år 1579 och afled förmodligen 1580.

En son *Hans Jonsson* i Röstad omtalas vid en tingsransakning 20/6 1649.

5. **Nicolaus Jonæ** (1581-1609) var kapellan i Sollefteå 1570 och befinnes vara khde i Grundsunda under åren 1573-80, men återkom som khde till Sollefteå, hvars tiondelängder han från 1581 med namn och sigill bekräftat. Han erhöll konfirmation på vedertaget för Edsörans laxnotedrägt 5 febr. 1587, undertecknade Upsala mötes beslut 1593 och lefde ännu 14 apr. 1609, då han kvitterade 10 t:r förläningsspanmål (KA).

En dotter g. m. efterträdaren.

6. **Stigelius Olai**, Helsinge, (1611-26) inskrefs som stud. i Upsala 15 dec. 1600, blef här företrädarens medhjälpare, måg och komm. samt efterträdare i pastoratet 1610, tilltr. följ. år och uppbar sina 8 t:r vederlagsspanmål. Han utgaf åren 1613-18 Älfsborgs lösen, nämnes 1619 bland de Ångermanländska pastorer, åt hvilka Haquin Rhezelius dedicerade sin faders Laurentius Jonæ psalmbok. Förmodligen död 1626.

G. m. en dotter till företrädaren khde Nicolaus Jonæ.

Barn: *Catharina*, g. m. khden Laur. J. Noræus i Sollefteå n. 8.

7. **Nicolaus Laurentii Rangstadius** (1627-30) hitkom som pastor 1627. Vid en extra ransakning på Sollefteå ting 28 juli 1628, i närvaro af ståthållaren Joh. Månsson (Ulfsparre) och kronans arrendatorer Påfvel Olofsson och Abraham Pedersson, berättade Hans Olofsson i Önstad om socknens signet, att den tid i förlidne år (1627), när boskapslängden skulle förseglas i prästgården i herr Nils' kyrkoherdens närvaro och sedan det skett, så lade herr Nils socknens signet uppå sitt skåp, och det såg Hans Eriksson i Öfvergård. En liten stund därefter gick Hans Eriksson kring om golfvet, såg det på skåpet liggande signetet, tog det och förseglade uppå några ark oskrifvet papper, och hade därefter skrifvit sig bevis såsom honom själf syntes. Med anledning häraf beslöts, att sockensigillet skulle förvaras i kyrkkistan med två olika lås; lagmannen skulle inneha ena nyckeln och en af socknens tolfmän den andra. Khden

uppgifves ha dött efter 2 års härvaro som pastor, hvilket dock ej är riktigt, men på grund af sjuklighet synes han lämnat från sig pastoralvården öfver hela pastoratet och förbehållit sig skötseln af Långsele. Genom ärkebiskop P. Kenicii bref 10 febr. 1634 fick herr Nils nämligen godvilligen bebo Långsele stomjord, »eftersom han gjorde alltid där i församlingen tjänst», och enligt drotn. Christinas bref, dat. 4 mars 1635, åtnjöt en gammal och mycket sjuklig prästman herr Nils i Långsele frihet från prästpenningar i sin lifstid (4 dlr 7 öre för år 1637). Under hans tid göts Sollefteå kyrkklocka. Vid tinget 16 dec. 1635 kom herr Nils' hustru Märit i Långsele s:n och åkärade Soletaborna, att den tid mannen var kyrkoherde *öfver hela gället*, hafver han hållit i kost klockegjutaren och hans son den tid, de omgöto deras klocka uti 10 veckor både med mat och öl, och herr Nils hafver ofta för rätta fordrat sin betalning af Solettaboerna och aldrig bekommit sin betalning. Rätten dömde, att de skulle gifva herr Nils 4½ t:a korn före nästa ting, eljest finge de böta för dombrott. Han synes ha aflidit 1640.

G. m. *Märit Persdotter*, hans efterlevverska, född i Björnå, där hon hade bröderna Johan och Abraham. Efter sin aflidne broder Johan Persson ärfde hon 1646 4/5 säll. jord där i byn, till ett värde af 20 dlr k:mt (Ådb).

8. **Laurentius Johannes Noræus** (1630-69), var son till khden i Nora Hans Larsson och nämnes 1623-28 såsom kapellan i Nora tingslag. Undertecknar 1630 Sollefteå s:ns knektelängd och nämnes pastor i Sollefteå 1631, då hans broder Israel dedicerar honom det minnestal han s. å. hållit öfver Gabriel Er. Oxenstierna. Vid tinget 9 juli 1635 klagade khden herr Lars jämte ett par socknemän på Olof Månsson i Graninge, att han huggit några rågsvedjor i Sollefteå skog, i synnerhet en stor svedja, där han utsått 6 t:r råg. Olof sade det vara allmänningsskog, men rätten resolveerade, att ingendera parten skulle befatta sig med samma råg, förrän dom fallit; socknemännen skulle emellertid skära rågen. Herr Lars kärade på tinget 27 juli 1646, att präststommarna i Långsele vore komna från prästbordet alltsedan hans svärfaders sal. herr Stighs död i 17 års tid; de blefvo därför herr Lars tilldömda, och de som jorden brukat skulle vedergälla khden skadan. Olof Månsson, hvilken dömdes till 40 mkr böter, klagade i Hofrätten, som 29 juni 1649 anbefalldes ny ransakning, i sammanhang hvarmed nya rågångar fastställdes mellan Nordsjö och Långsele präststomme å ena sidan och Hamre by å den andra. Herr Lars erhöll 1647 af drottningen till kapellanens aflöning 16 t:r vederlagsspannmål. År 1649 pliktade Anders Jonsson i Öfverbäck och Enoch Långsel 40 mk hvardera, enär de utan lof frantagit Påvel Michelsson i Hambre socknens mässe-

kalk, som var af klockaren där insatt till förvaring, sedan kapellanen med Christi nattvard hustrun besökt hade. Khden blef år 1650 falskeligen beskylld af en ogift kvinna Elisabeth Abrahamsdotter att vara fader till hennes barn, men vid tingsransakningen 2 aug. s. å. i närvaro af prosten N. Bozæus och khdarne Austrædius i Torsåker och O. Anthelius i Boteå återtog hon beskyllningen; den rätte barnafadern, en finndräng, hade tubbat henne att vältra skulden på herr Lars. Khden afled 1669, efter att förestått församlingen i 40 år. Ärkeb. L. Paulinus visiterade här i juli 1642 och hade äfven hit instämmt Resele- och Ramseleborna.

G. m. *Catharina Stigsdotter*, dotter till khden Stigelius Olai n. 6.

Barn: *Johannes (Hans)*, stud. 1647, länsman i Sollefteå, postmästare i Umeå, sist kronofogde i N. Hälsingland 1670, g. m. en dotter till prosten O. Drake i Brunflo; *Olof*, faderns efterträdare; *Israel*, khde i Hammerdal n. 14; en dotter g. m. en bonde Johan i Skärfsta.

9. **Olof Noræus** (1670-1712), f. omkr. 1635, son till företrädaren, stud. i Upsala 25 okt. 1655, prästv. 1660 till adj. och v. past. hos fadern, blef hans efterträdare och mottog prästgårdsinventariet 14 jan. 1670. Khden ursäktade sig med giltiga skäl för sin frånvaro vid 1696 års prästmöte. Under hans sista år sökte sonen Israel, med förbigående af Hsands konsist., få försäkran om pastoratet, men konsist. uttalar sitt höga miss-hag häröfver i skrifvelse till K. Maj:t och beder att sådana svage till sin lärdom och liderlige till sitt lefverne bilöpare, hvilka derföre intet för sitt samvet skull sig understå att komma i ljuset och konsistorii ögon, hvilka dem väl kunna skåda, som de dem bäst känna, utan sökja hemliga gångar, måtte hindras. Den 24 apr. 1712 dödde kyrkioherden ährevyrdig herr Olof Noræus och begrofs den 8 Julij, sedan han lefvat 77 år och fört ett gudfruktigt och saktmodigt lefverne samt varit denna församlingens trogna lärare och själasörjare i 42 år. Dödsboets ställning var synnerligen dålig.

G. m. *Brita Bagge* från Stockholm. Konsist. begärde 10/1 1713 för änkan förlängd nådårstid, enär sonen ej kunde komma till pastoratet i faderns ställe.

Barn: *Erik*, f. 1668, glasmästare i Sollefteå, d. 19/9 1698, 30 år 9 m.; *Christina*, g. 26/8 1694 m. khden i Hammerdal Jonas Salin; *Stigelius*, f. 1670, komm. här i pastoratet, n. 9; *Margareta*, f. 1677, g. m. komm. i Ed Elias Hellman; *Catharina*, g. 28/1 1694 m. rådman Jonas Ekeblad i Hsand, d. där som änka och begr. 7/1 1731; *Israel*, sist khde i Refsund n. 14.

10. Mag. **Olaus Andreæ Sund** (1713-28), f. 1674, son till råd- och handelsmannen i Luleå Anders Olofsson Kråka och Anna Bachman. borgmästardotter från Piteå. Modern dog här i Sollefteå 1715. Från

Hsands gymn. stud. i Upsala 9 sept. 1695; utn. skolmästare i Torneå 1705; återvände till universitetet, aflade filosofiska gradualprofven och promov. till fil. mag. 7 juni 1710 såsom *primus*. Då Sollefteå pastorat genom khden Noræi död blifvit ledigt, anhöll hans son Israel om succession, men som denne sökt komma konsist. i förväg och visat konsist. stor sidvörndnad, rekommenderade konsistoriales i skrifvelse till K. M:jt 16 maj 1712 i stället mag. Ol. Sund, rektor i Torneå, till pastoratet, hvilket han efter undergången prästvigning tillträdde 1 maj 1713. Orator vid prästmötet i Hsand 26 jan. 1721. Var en man med stort vett, mycken lärdom och af gudelig lefnad. Efter ett lugnt och stilla lif afled han 29 apr. 1728, sedan han förestått församlingen i 15 år.

G. 21/8 1706 i Luleå landsförs. m. *Maria Plantin*, dotter af prosten N. Plantin, omg. m. efterträdaren.

Barn: *Anna Christina*, f. 1707, g. m. khden i Sollefteå n. 12, mag. And. Sundius; *Nils*, f. 1708, prost och khde i Bygdeå, sedan i *Umeå*.

Tr.: De natura poëseos, p. 1, 2. præ. *F. Törner & J. Upmarck*, Ups. 1709-10.

11. Mag. **Gustaf Sundius** (1729-32), f. 1688 eller 90, son till khden i Boteå Andreas Sundius. Stud. i Upsala 31 okt. 1707, uppehöll sig dels vid universitetet, dels på konditioner till 1723, efter att ha promov. till fil. mag. 1719. Blef kollega i Hsands skola, 2 kl. 1723, 3. kl. 1728 och tillika högmässopred. i staden; opponent vid prästmötet i febr. 1729. I skrifvelse 17 aug. 1728 begärde allmogen i Sollefteå pastorat, att sal. khden mag. O. Sunds efterlåtna änka måtte blifva konserverad genom mag. G. Sundii befordran till bem:te lediga pastorat. Valet skedde trettondagen 1729 med prosten Joh. Omnberg som valförrättare, hvarvid församlingen vidhöll sin kallelse, och enär mag. G. Sundius till sterbhusets konservation förklarar sig benägen, ägandes därjämte goda ämbetsgåfvor samt medelst 6 års gjord tjänst vid skolan sådana meriter, som emot detta pastorat svara kunde, utn. han af konsist. till khde 5 mars 1729 och tilltr. maj s. å. Förestod med åhåga sitt herdaämbete i 3½ års tid och afled stilla 20 nov. 1732.

G. m. företrädarens änka *Maria Plantin*, d. här och begr. 4/8 1754. Endast en son: *Andreas*, f. 13/10 1730, d. 28/10 s. å.

Tr.: De principiis actionum humanarum, præ. *F. Törner*, Ups. 1718. - De ætate honoribus et officiis publicis idonea, præ. *J. Steuchius*, ib. 1719.

12. Mag. **Anders Sundius** (1734-67), f. 1687, företrädarens broder. Stud. i Upsala 24 okt. 1706, promov. fil. mag. 1719. Konsist. notarie i Hsand 1722, t. f. rektor vid Hsands triv. skola 14 okt. 1724, tilltr.

1725, græcæ linguæ lektor 1726, gymn. rektor 1729; utn. pastor i Sollefteå 1733, tilltr. 1 maj 1734. Vid 1738 års prästmöte i Hsand höll han 15 febr. e. m. en oration »De duplici Deum cognoscendi modo», blef kontr. prost 1753. Han klagar 1754 öfver laxfiskets aftagande genom sågtimmers flottniug i södra Sollefteå älf. (Hdpr. 22/5 1754.) Afled 27 juli 1767, sedan han med heder och största beröm lefvat i 80 år, begr. 17 sept.

G. m. *Anna Christina Sund*, dotter till khden n. 10 och styfdotter till företrädaren, d. 18/9 1766, begr. 14/12 s. å.

Barn: *Brita*, f. i Sollefteå, döpt 31/5 1726, d. här begr. 14/2 1727; *Maria*, f. i Hsand 24/9 1727, d. där begr. 8/2 1728; *Andreas*, f. 16/11 1728, d. begr. 21/12 s. å.; *Christina*, f. i Sollefteå, döpt 11/8 1730, g. 29/8 1751 m. apologisten, sed. lektor Michael Ström, d. 17/12 1752 i Hsand; *Maria Brita*, f. i Sollefteå, döpt 25/7 1732; *Anna Catharina*, f. i Hsand 25/10 1733, g. m. khden i Sidensjö Ol. Lundström; *Elisabeth*, f. 1/3 1736 i Sollefteå, g. 12/1 1758 m. landtmät. Erik Mellin, d. 18/5 1795; *Olaus*, f. 13/5 1737, landtmät., d. i Sollefteå prästg. 26/5 1806; *Helena*, f. 19/12 1739, g. m. komm. Ol. Mellin i N.-Luleå; *Andreas*, f. 7/11 1741, d. 29/12 1747; *Gustaf*, f. 31/7 1743, d. 1/4 1744; *Maja Brita*, f. 31/10 1744, d. i Boteå af lungsot 20/11 1812; *Magdalena*, f. 9/3 1746, d. 17/3 s. å.; *Nicolaus*, f. 6/3 1748, komm. i Långsele, se nedan; *Margareta*, f. 14/9 1750, g. m. khden Lars Jacob Stridsberg i Boteå.

Tr.: De patria Amazonum, præs. *F. Törner*. Ups. 1716. - De variis disputandi modis, præs. *J. Steuchius*, ib. 1717.

13. Mag. **Jonas Biberg** (1769-78), f. 1 juni 1721, son till khden Isac Biberg i Selånger. Stud. 23 okt. 1738 i Upsala, där promov. fil. mag. 6 juni 1746; kallad till adj. af khden E. Salin i Anundsjö och prästv. i Hsand 4 juni 1749, nådårspräst efter honom 1751-52; vice pastor i Brunflo 1753 och förordn. att med pastoris samråd förestå församlingen; kollega i Frösö skolas 2. kl. 1757 och 3. kl. 1764; erhöU 3 nov. 1768 fullmakt på Sollefteå pastorat, tilltr. 1 maj 1769. Han var en mycket stilla och saktmodig man, förde kyrkböckerna med omsorg, men var besvärad af ohälsa och kunde ej så mycket öfvervaka de yttre göromålen. Afled 24 jan. 1778.

G. 1757 m. *Engelborg Margareta Holmberg*, f. 2/3 1731, dotter till khden Joh. Holmberg i Brunflo. Sjuklig afled hon i Eds prästgård 29/6 1784.

Barn: *Margareta Helena*, f. 16/7 1758 på Frösön, g. m. sockenpred. i Ed And. Dufvenmarks, se nedan; *Anna Sophia*, f. 9/6 1760, g. 1787 m. komm. i Hässjö Nils Ahlberg; *Johannes*, f. 3/6 1762, d. 12/6 s. å.; *Isak*, f. 28/12 1765, skrifvare, »vidlyftig», d. i Östersund 5/6 1822; *Johanna Fredrika*, f. 11/10 1767, d. 16/4 1768; *Johan Samuel*, f. 26/9 1769 i Sollefteå, mönsterskrifvare, slutl. källarmästare och rådmän i Östersund, d. 6/2 1855.

Tr.: De sono, præs. *S. Klingenstjerna*, Ups. 1742. - De indifferentismo circa religionem, præs. *P. Ullén*, ib. 1746. - Sv. grafkväden öfver stud. L. Hallenius d. 11/11 1739, öfver fadern khden Is. Biberg d. 29/1 1743, och öfver khde E. Salin i Anundsjö 25/1 1751 Ups.

14. Mag. **Abraham Hultström** (1780-86), f. 5 dec. 1725 i Hultom, Hemsön; föräldrar: bonden Joh. Abrahamsson och Elisabeth Larsdotter. Modern afled hos sonen i Hsand 24 febr. 1780. Stud. i Upsala 20 sept. 1749, där promov. fil. mag. 20 juni 1758; prästv. 17 dec. 1763 till konsist. förnödenhet, adj. hos prosten Sebrelius i Gudmundrå 27 juli 1763, sedan i Sollefteå 1765; utn. kollega i Hsands skolas 1. kl. 11 maj 1774; past. ex. 1 juli 1778, utn. khde i Sollefteå 24 okt. 1778, tilltr. 1 maj 1780, var 1. opponent vid 1786 års prästmöte. Afled 24 dec. 1786, begr. 18 febr. 1787.

G. 20/8 1774 i Gudmundrå m. *Stina Barbro Tollbom*, dotter till regem. past. Math. Tollbom.

Barn: *Maria Elisabeth*, f. 28/6 1775 i Gudmundrå; *Anna Christina*, f. 17/8 1777 i Högsjö, g. 1806 m. prosten i Ragunda Dan. Tegnander; *Elisabeth Maria*, f. i Hsand 16/11 1778, d. där 25/2 1779; *Margareta Regina*, f. i Sollefteå 16/6 1783, g. m. hofkamrer Moses Gröndahl; d. i Sollefteå 7/4 1848.

Tr.: De vi et jure consuetudinis, præs. *J. Ihre*, Ups. 1752. - De rationis insufficientia in determinando reconciliationis medio inter Deum et hominem peccatorem, præs. *N. Wallerius*, ib. 1755.

15. Dokt. **Henrik Hasselhuhn** (1789-1806), f. 1751, son till kronobefallningsmannen i Ångermanland Henrik H. och Hedvig Busk. Stud. i Upsala ht. 1769; prästv. 13 febr. 1774, men aflade senare fil. kand. ex. 17 dec. 1776 och promov. till fil. mag. 1777; förordn. 21 febr. s. å. att ss. notarie åtfölja biskopen på årets visitationer; högmässopred. i Hsand 1778-79. Efter att med utmärkt skicklighet i 3 år tjänstgjort som v. konsist.-notarie, vald till ordin. 4 apr. 1781; utn. khde i Sollefteå 1787. Han anhåller om afsked från notariebefattningen 19 juni 1788 för att kunna bringa i ordning och renskrifva en del af konsist. protokoll, innan han tillträder berörda pastorat i maj 1789. V. kontr. prost 28 mars 1795 och ordin. 1797. Predikant vid prästmötet i Hsand 1799. Teol. dokt. 1800 och stiftsdeputerad vid samma års riksdag i Norrköping. Afled 13 mars 1806.

G. 6/6 1779 m. *Elisabeth Maria Sebrelius*, dotter till prosten O. Sebrelius i Gudmundrå.

Barn: *Hedvig Maria*, f. i Gudmundrå prästg. 14/10 1780, d. där 6/1 1781; *Olof*, f. 3/11 1781, khde i Gideå; *Henrik*, f. 5/1 1783, d. s. å.; *Henrik*, f. 26/1 1784, fil. mag., jur. kand., notarie i Svea hofrätt, d. 14/9 1832; *Fredrik Daniel*, f. i jan. 1786 i Grundsunda, d. 23/8 s. å. i Hsand; *Erik*, f. 6/11 1787 i Gudmundrå, med. d:r provins. läkare, d. i Grundsunda 1/11 1835; *Anna Maria*, f. 24/3 1789 i Sollefteå, d. 2/4 s. å.; *Elisabeth Maria*, f. 20/8 1791, g. 5/10 1815 m. kronofogden Jonas Magnus Huss i Dombäck, Grundsunda, d. 22/8 1864.

Tr.: De differentia inter spem et fiduciam, præs. *P. N. Christiernin*, Ups. 1775. - De adquiscentia in gubernatione divina, id. præs. 1776.

16. Dokt. **Abraham Sundberg** (1808-40), f. 3 febr. 1762 i Sundsvall, där fadern Erik Sundberg var fiskarborgare, modern hette Catharina Bäck; sonen vårdade med ömhet föräldrarna i sitt hem i Ragunda. Stud. i Upsala vt. 1782; prästv. i Hsand 10 okt. 1784; kallad till adj. af komm. Huss i Sundsvall, därjämte pred. vid länshäktet samt vid Bremö och Löröuddens fiskarekapell 1785. Återvände till Upsala och promov. efter fullgjorda prof till fil. mag. 1791. Vice lektor i Hsand vt. 1792, v. kollega där ht. s. å. och utn. ordin. kollega i 1. kl. 20 febr. 1793. Stads-komm. i Sundsvall 24 febr. 1796, tilltr. maj s. å.; past. ex. 30 okt. 1799, utn. khde i Ragunda 1 maj 1802, tilltr. 1803; khde i Sollefteå 11 febr. 1807, tilltr. 1808; honor. prost 23 febr. 1807; kontr. prost i Ångerm. västra kontr. 28 maj 1808; stiftsfullmäktig vid riksdagen i Örebro 1810, præses vid prästmötet i Hsand 3-5 febr. 1812, då art. »De societate conjugali» ventilerades. Teol. doktor 11 maj 1818 i anledn. af Carl XIV Johans kröning. Det var på prosten Sundbergs uppoffrande förslag, som såväl komministern som socknepredikanten inom pastoratet, hvilka dittills saknat boställen, genom kgl. bref 14 aug. 1834 fingo åt sig upplåttna, den förre Långsele förut till pastor anslagna annexprästabord mot 3 t:rs afrad, den senare Eds mot 2 t:rs afrad. (HST 1834, n. 12, 13). Dokt. Sundberg, som var en omsorgsfull, hedersam och vaken herde, afled 12 apr. 1840 på sin gård Västanbäck i Sollefteå.

G. 18/10 1796 m. *Margareta Juliana Walanger*, f. 26/5 1776, dotter till teol. lektorn i Hsand Olof Walanger och Märta Brita Ramström. Doktorinnan Sundberg afled i Arnäs 18/10 1850.

Barn: *Erik Olof*, f. 4/12 1797 i Sundsvall, khde i Boteå; *Märta Brita*, f. 17/5 1800, g. 1824 m. prosten N. Feltström i Lit n. 29; *Catharina Margareta*, f. 1805, g. 1834 m. komm. Joh. Berglund i Arnäs; *Christina Elisabeth*, f. 1807, g. m. prosten H. P. Aurén i Sidensjö; *Abraham*, f. 3/8 1813, rektor vid Östersunds skola, d. 1/4 1895; *Carl*, f. 21/1 1815, prästv. i Sthlm 21/12 1838, hospitalssysslo-man i Hsand, afsade sig prästämbetet 1860, stadskassör.

Tr.: De gloria Dei in tolerandis et gubernandis improbis, præs. *P. N. Christiernin*. Ups. 1789. - De morali ordine in eventu rerum jure postulato, præs. *D. Boethius*, ib. 1790.

17. Dokt. **Jonas Bernhard Runsten** (1841-71), f. i Hsand 16 dec. 1801; föräldrar: skepparen Bernhard Rundsten och Anna Ursila Hellner. Modern gifte sedan om sig med en handlande Billström i Sollefteå och flyttade hit med sin son. Denne blef nu en tid bodgosse hos styffadern, men fick slutligen ägna sig åt studier och inskrefs i Hsands skola. Då han bland kamraterna fick vedernamnet *lapis rotundus*, ändrade han sitt namn till Runsten. Stud. i Upsala ht. 1820, fil. kand. 1827, promov.

fil. mag. och officierande ultimus 16 juni s. å. Docens i Romerska litteraturen 1829, skötte Skytteanska professurens föreläsningar en del af vt. 1831 och vt. 1832; utn. Skytteansk adj. 28 juni 1832 med 300 rdlr i lön, uppförd å förslag till eloquentiæ & poeseos professuren s. å.; examinators i studentex. 1831-35, förestod Skytteanska professuren. 1836-40, presiderade med kgl. tillstånd för en teol. disp. i st. f. präst- och pastoral-ex. 1838 samt prästv. i Sthm 3 apr. 1839, utn. khde i Sollefteå 18 apr. 1841¹, installerad af biskop Franzén 19 sept. s. å., efter hvilken högtidlighet en kyrkstämman hölls rörande prästs anställande vid Multrå församling. Honor. prost 22 sept. 1848, v. kontr.prost och ordin. kontr.prost i Ångermanl. västra kontr. 21 febr. 1849. Stiftsfullmäktig vid riksdagen 1853, en del af 1857 samt 1862 års riksdagar, præses vid prästmötet i Hsand juni 1856², utn. teol. dokt. vid kon. Carl XV:s kröning 1860. Han framstår såsom en af Sollefteå pastorats lärdeste och boksyanteste khdar, tillika i besittning af en fast och okuflig vilja att genomföra hvad han ansåg nyttigt och nödvändigt till främjande af församlingens väl. Mycket motstånd rönt han dock t. ex. i fråga om folkskola och fattigvård, hvarom sockenstämmoprotokollen lära vittna. Men han förstod äfven att lirka med och afväpna sina antagonister. Den talföraste bland dem Nils Grelsson i Västanbäck plögade vanligen skickas fram att i dessa strider föra ordet. En historia gick, huru Sollefteågubbarne vid ett husförhör tänkte ansätta sin pastor för att deras barn i folkskolan fingo lära sig ett och annat, som stred mot bibelns klara ord, såsom den Kopernikanska satsen att *jorden*

¹ Vid khdetillsättningen i Sollefteå inträffade, att R. af biskop Franzén uteslöts från förslagsrum. R. hade utgifvit en förklaring af 4:de bönen i Fader vår, däri han förfäktade det mot den vanliga uppfattningen stridande påståendet, att dagliga (επιουσιος) brödet icke afsåg lekamligt bröd utan andlig näring. Vid ett tillfälle hade han äfven tillåtit sig vid uppläsandet af bönen Fader vår från predikstolen att förändra ordalydelsen. Hsands konsist. flertal, som gifvit honom 2:dra rummet på förslaget, fasthöll i afgifven förklaring, att Runsten ej kunde anses härigenom vara lagligen skiljd från sin befodringsrätt, förrän han inkallats och erhållig varning och denna sedermera befunnits utan verkan. Beträffande tolkningen syntes Tryckfrihetsförordn. hänföra dylika vetenskapliga arbeten helt och hållet till den fria diskussionens och undersökningens område, och då intet åtal mot skriften i föreskrifven ordning skett, hade konsist. ej heller ansett sig äga anledning att på grund häraf utesluta Runsten från förslaget. K. M:jt resolverade 17 mars 1841, att då Runsten i afgifven förklaring yttrat sitt allvarliga uppsåt vara att en pastors i lag bestämda åligganden för framtiden noga iakttaga, ville K. M:jt å besvären i denna del icke fästa något afseende.

² Prästmötet i Hsand 1856, utsatt till d. 2 apr. men framflyttadt till 17 juni, var det första inom stiftet, där svenska språket användes såväl vid syndodalafhandlingens författande som dess ventilation. Det är tillika anmärkningsvärdt därigenom, att præses funnit sig föranlåten att i en särskild skrift afge en reservation mot de åsikter, hvartill prästmötet enligt diskussionsprotokollet för sin del anslutit sig.

gick och solen stod. Efter åtskilliga andragna skäl, hämtade från den dagliga erfarenheten, grep Nils Grelsson till storsläggan med citerande af Josua bön: Du sol, ståt stilla i Gibeon, och du måne i Ajalons dal! Hade icke sol och måne gått, så hade väl icke Gud särskildt behöft bjuda dem att »stå stilla». Efter en betydelsefull tystnad kom doktor Runstens svar: »Jaa, jaa, Nils Grelsson har mycket rätt, men solen har inte heller gått sedan dess». och därmed var angreppet tillbakaslaget. Som församlingslärare höll doktorn troget vid sin Lutherska åskådning, ehuru ryktet för mälde, att han skulle vara Svedenborgare. Hans predikningar voro enkla och grundliga, ja alltför grundliga, då de kunde dragas ut till ett par timmar. De afsågo ock mer att tala till åhörarnes förstånd än känsla. En egenhet var, att doktor Runsten midt i predikan kunde tystna och stå fördjupad i stilla tankar, till dess efter någon minut talets ström åter började flöda. Till sina politiska åsikter karakteriseras han såsom kanske en af de konservativaste bland sina samtida; hans oblidkeliga fullföljande af sina principer till konsekvenser, för hvilka andra liksinnade ryggade tillbaka, gjorde att han merendels stod ensam i sina åsikter om stat och representation, kyrka och skola. Hela den nyare utvecklingen föreföll honom såsom ett enda sammanhängande missgrepp. Representationsförändringen, dödsstraffets borttagande, religionsfriheten, o. s. v. hade i honom den skarpaste motståndare. (Hsandsposten 1871 n. 81.) I sitt umgänge var han vänlig och deltagande, älskade sång och musik, hvarjämte prostinnan genom sin färdighet såväl i pianospel som på harpa bidrog till prosthemmets trefnad. I yngre år var doktor Runsten en sportsman, skicklig skridskogångare och ryttare, och man kunde stundom se honom ännu på gamla dagar till häst eller med stålsko på fot. Till Sollefteå kyrka skänkte prosten och hans senare maka en kommunionkalk i stället för en, som blifvit tidigare bortstulen. Doktor R. afled 9 okt. 1871 efter en kort sjukdom och begrofs 20 okt. af sin måg khden Langborg med sedan tryckt predikan.

G. 1) 28/12 1832 i Upsala. m. *Hedvig Johanna Maria Wijnblad*, f. 30/6 1812, dotter af kopisten i Kanslikollegiet Olof Johan Wijnblad. Hon afled 6/12 1833;

2) 2/2 1845 i Norrköping m. *Ottilia Mathilda Catharina Löfwander*, f. 12/2 1816, dotter af magistratsekret. därst. L. J. Löfwander. Prostinnan flyttade till Södertelje 1873, d. i Sthm 16/11 1890; hennes porträtt i Idun 1891 n. 7.

Barn: *Anna Cecilia*, f. 22/11 1845, i Sollefteå g. m. khden Gustaf Langborg i Blacksta o. Vadsbro, Södermanl.; *Jenny Ottilia (Tilli) Maria*, f. 26/12 1846, g. 8/8 1872 m. inspekt. Axel Joh. Birger Groth, d. i Sthm 13/3 1925; *Laura Berhardina Mathilda*, f. 14/3 1848 g. 6/7 1871 m. brukspatr. Conrad Bleckert Fitinghoff, skriftställarinna, d. i Sthm 1909; *Elin Augusta Christina* f. 19/7 1849 g. m. inspekt. Otto Hedberg i Utanede, Edsele, änka 1911, d. 7/10 1914 i Sthm, begrafven i Multrå; *Lorentz Bernhard Amadeus*, f. 27/5 1851, d. 27/1 1852; *Bernhard Victor*, f.

19/8 1852, d. 4/2 1853; *Hilda Ingeborg Malvina Gabriella*, f. 25/12 1853 i Norrköping, g. 1) 15/6 1876 m. ingenjör Joh. Nik. Reenstierna, 2) 16/6 1889 i New York m. ingenjör Karl Sven Bråkenhielm, vistas i Köpenhamn, *Israel Johannes*, f. 22/8 1860, d. 26/10 s. å.

Tr.: Notionum ethicarum, quas formales dicunt, dialexis critica, præ. *N. F. Biberg*. Ups. 1824. - *Scolia selecta in Esai. XIII-XXXIX*, p. 26, præ. *G. Knös*, ib. 1824. - *Absolutam scientiæ dignitatem non nisi historiam adserens disqu.*, p. 1-3, ib. 1828. - *De ingenio eloquentiæ Romanæ, ad nativam cultus humani ideam interpretando*, p. 1-3, ib. 1828. - *Cornelii Taciti de vita et moribus Julii Agricolæ libellus*. Jemte öfvers. och anmärkningar, ib. 1832. - *De artium antiquæ et hodiernæ ætatis ingenuarum principio et diversitate theses*. Holmiæ 1833. - *De origine nobilitatis Germanicæ*, p. 1-3. Ups. 1836. - *Ideam ecclesiæ ex oratione dominica concipiendam indicans*, p. 1-6, ib. 1836-38. - *Om den constitutionella monarchiens natur*, ib. 1839-40. - *De magnitudinis humanæ, historiæ et nolilitatis natura*, p. 1, 2, ib. 1839. - *Den fjerde Bönens utläggning, filologiskt, historiskt, theologiskt . . . genomförd*, ib. 1840 (följdskrifter mot denna af C. E. Fahlcrantz och L. A. Anjou utkommo s. å.). - *Pröfning af den presterliga halten af våra nykterhetsföreningars grundsatser*. Sthm, 1840 (anon.). - *Sändebref till herr doctor Chr. Er. Fahlcrantz . . . Ups. 1840*. - *Några anmärkningar vid Undersökning rörande rätta tydningen af 4:de Bönen i Fader vår (i Bihang till Upsala Tidn. n. 403). (mot L. A. Anjou)*. 1840. - *Bihang till Upsala Tidningar n. 23 1841 . . . innehållande underdånig förklaring med tillagda anmärkningar och betraktelser öfver herr biskopen . . . doctor Fr. M. Franzéns dictamen vid Sollefteåförslagets uppsättande*. 1841. - *Om det hvilande representationsförslaget, i hvad det rör den Svenska kyrkan . . . (Bihang till Hsandsposten n. 48.) Hsand 1850*. - *Om behovet af vissa viktiga förändringar i nu gällande nådiga Fattigvårdsförordning. Motion . . . i högv. Presteståndet . . . Sthm 1854 (anon.)*. - *Utlåtande i bränvinsbrännings-frågan i högv. Presteståndet afgifvet . . . Sthm 1854 (anon.)*. Vid 1854 år riksdagsfrågor om straffarbete och kyrkoplikt . . . (Bihang till Sv. Tidningen n. 230.) Sthm 1854. - *Om döpelsen. Utlåtande med anledning af Nya Handboksförslaget till Ståndets protokoll afgifvet*. Sthm 1855. - *Kyrkliga frågesatser att vid prestmötet i Hsand . . . 1856 offentligen discuterar*. Hsand 1855. - *Kyrkan, barndopet, skolan. Öfver meningarne derom vid prestmötet . . . 1856 belysningar*, ib. 1857. - *Med anledning af en ny skolbrist, som behöfver snart afhjelpas, motion i högv. Presteståndet. Derjemte i jernvägsfrågan en reservation*. Sthm 1857. - *Yttrande i högv. prestest. ifråga om presters lagliga afgiftsfrihet eller afgiftsskyldighet vid kyrkobyggnad*, ib. 1863. - *Om tidsandan och dess syftemål. Påminnelser vid det från 1862-63 hvilande förslag till nationalrepresentationens ombildning*, ib. 1865 (undert.: -n-). - *Om det kyrkliga text-systemet, jemte frågan om de nya predikotexternas altarläsning . . . Sthm 1866*. - *Om krigsmateriel och folkbevärning med anledning af försvarsfrågan vid 1871 års riksdagar*. Hsand 1871.

18. **Johan Ulrik Åkerberg** (1874-1908), f. 27 maj 1830 på Gålsjö bruk i Boteå pastorat, son till komm. Joh. Åkerberg i Nora-Bjerträ. Stud. ht. 1850; efter afl. teol. examina och prästexamen i Upsala, prästv. i Sthm 13 mars 1854, förordn. till past. adj. i Indal samt att vid förefallande behof biträda komministern i Sättna; nådårspred. i Bjerträ 26 nov. 1856, v. past. i Indal 17 febr. 1857, i Junsele juni 1858; erhöill 2 mars 1863

fullmakt som extra komm. i Ed, nådårspred. därst. aug. s. å.; past.ex. 1868, v. past. under khden Runstens vistelse vid riksdagen 1863. Vid valet af khde i Sollefteå 11 jan. 1874 erhöill han alla afgifna röster och utnämndes härtill 2 febr. m. tilltr. 1 maj s. å., lasarettspred. 1 jan. 1880, v. kontr.prost i Ångermanl. västra (sedan sydvästra) kontrakt 1888 och ordinarie kontr.prost 4 febr. 1889-30 apr. 1901. Ordningsman af första rangen; utlät sig skarpt mot domänstyrelsens tendens att slå under sig prästbordens skogsafkastning. Afled 23 okt. 1908. LNO 1892.

G. 8/7 1858 i Indal m. *Maria Elisabet Petronella Köhl*, f. 22/4 1833, dotter af major O. G. Köhl och Sigrd Margareta Lagergren. Prostinnan afled 1/5 1912.

Barn: *Petrus*, f. 27/4 1859, d. 27/9 1875 i Sollefteå prästgård; *Johannes*, f. 29/11 1860 i Junsele, komm. i Mattmar, sedan i Rönnöfors; *Karin*, f. 6/9 1862, folkskolelärarinna, bosatt i Hsand; *Carl*, f. 7/8 1864 i Ed, faderns efterträdare; *Gustaf*, f. 25/4 1866, v. häradsh., advokat i Sollefteå; *Georg*, f. 27/3 1868, stud. i Upsala 1888, banktjänsteman i Sollefteå; *Sigrd*, f. 13/9 1870, g. m. postmästaren Per Gustaf Teodor Fröman i Hsand; *Immanuel*, f. 24/7 1872, d. 25/3 1873; *Maria*, f. 17/3 1874, postexpeditör i Söderköping sedan 1926; *Anna Lydia Teodora*, f. 15/9 1879 i Sollefteå, fil. kand., föreståndarinna för högre flickskolan i Gefle.

Tr.: Predikan på 17. sönd. efter Tref. (i Predikn. af Hsands stifts präster 2, 1884.). - Några blad ur de Ångermanländska prästbordens historia. Sollefteå 1906.

19. **Carl Åkerberg** (1911-), f. 7 aug. 1864 i Ed, son af företrädaren. Efter studier i Hsands läroverk stud. i Upsala ht. 1883, prästsv. i Hsand 6 juni 1890; v. komm. i Multrä 6 juni-25 aug. 1890, v. past. i Ramsele 26 aug. s. å.; befullm. komm. i Holm 15 juni 1895, tilltr. 1 nov. s. å., men uppehöll befattningen på förordnande fr. 1 sept.; komm. i Njurunda 25 juni 1898, tilltr. 1 okt. s. å.; pastoratsadj. i Sollefteå 11 nov. 1903, tilltr. genast; regem.pastor vid Norrlands trängkår 1 juni 1904-30 juni 1911, lasarettspred. i Sollefteå 25 nov. 1908, khde i Sollefteå (4:de profpredikant) 27 jan. 1911, tilltr. s. å.; kontr.prost i Ångermanl. sydvästra (sedan 1921 Sollefteå) kontrakt 12 apr., tilltr. 1 maj s. å. LNO 1921.

G. 7/8 1892 m. *Hedvig Elisabeth Johanna Almquist*, f. i Upsala 1/11 1863, dotter af prosten d:r Oskar Julius August Almqvist i Skogs-Tibble och Nanna Johansson.

Barn: *Eva Nanna Maria*, f. i Ramsele 1/8 1893, fil. mag., lärarinna i Svalöf; *Ruth Sigrd Elisabeth*, f. 7/6 1895, g. m. kaptenen vid Västerorr. regem. Karl Fredr. Herman Ossbahr; *Signe Karin Johanna*, f. i Holm 15/3 1898, g. 7/10 1922 m. telegrafassistent Leonard Jänkälä i Sundsvall; *Anna Elisabeth*, f. i Njurunda 5/9 1900, g. m. farm. kand. Harald Hildetand, Helsingfors.

Tr.: Dödsbetraktelse vid Tilly Myréns begrafning d. 26 jan. 1908. Sollefteå 1908. - Ämnesläsningen i folkskolan 1915. - Sollefteå folkskolor 1842-1917, ett sjuttio-

femårsminne. 1917. - Minnestal över avlidna ämbetsbröder vid prästmötet i Hsand 1919 (i Prästmöteshandl.). - Ett år inför den nya undervisningsplanen, några erfarenheter och önskemål. 1921. - Predikningar och uppsatser i tidningar och tidskrifter.

KOMMINISTRAR.

1. Herr **Olof** i Ed [1542-57], kapellan, arrenderade kyrkojordarne i Ön och Åkre under dessa år, bodde 1553 i Tjell.

Hans dotter *Ingrid* var g. m. khden Ericus Gudmundi i Ramsele.

2. **Nicolaus Jonæ** [1570] nämnes kapellan här d. å., blef 1573 khde i Grundsunda och återkom 1581 till Sollefteå som khde n:r 5, se ofvan.

3. **Petrus Erici** [1593] undertecknade som kapellan här Upsala mötes beslut.

4. **Simon Johannis** (1615-34), kapellan i Ed. Han nämnes djäkne, då han såsom barnlärare i Hsand första gången framträder i handlingarne. Det heter 12 maj 1595: Blef Matts Jacobsson, borgare i Hsand, sakfälld för okvädinsord, som han hafver sagt till en diäkne, som läser för barn, benämnd Simon, och är dömd efter det 3:dje kap. rådstugubalken till penningar 6 mk. till treskiftes. Genom hertig Carls bref 17 dec. 1595 fick barnläraren i Hsand all behållen tionde af Edsele s:n (*Nordlander*, Norrl. saml. 2:3 s. VI.). Han kallar sig Simon Johannis pueritiæ informator i Hsand, då han 25 mars 1598 ger fogden Nils Bengtson kvitto på 3 pund och 3 fjärdingar korn, som han uppburit för skolans räkning. För år 1601 uppbar han 14 t:r, 1605 13 t:r, 1606 20 t:r och sist för 1614 12 t:r. I ett register för 1609 är han antecknad ss. ägare af en gård. Åren 1613 och 1614 uppföres herr Simon som kapellan i Hsand i uppbördslängderna för Älfsborgs lösen, men kunde på grund af sin tryckande fattigdom ej vidare fullgöra dessa utbetalningar, då han 1615 som kapellan i Sollefteå flyttade till Ed, och synes alltjämt fått dragas med ekonomiska svårigheter. Sommaren 1632 nedreste han till Sthm och presenterade för kammarrådet pfalzgreffen Johan Casimir ett intyg af ärkebiskopen om sin fattigdom, hvarigenom han befriades från kvarntullen för samma år. Om hans sista öden får man en notis, då hans son Jon Simonsson kräfdde khden Lars Joh. Noræus på ett års lön och födo efter sin fader. Khden förklarade, att med denna fordran var idel flärd; »ty år 1634, hvarom saken rörde sig, boförde kapellanen Hr Simon till Daneviken vidh Sthm, och förrän han afreste hädan från församlingen, predikade han det året fyra predikningar, derföre gaff jagh honom fem t:r korn; bödh honom ock blifva när mig i

gården at hafva till matz så godt som jag, men han nekade därtill. Nu vill sonen Jon hafva aff mig lön och födo i det fadern aldrig förtiente, som det året sampt intill sin död hade godh platz i Daneviken. Dessutom hade han ock Eds kyrkebord ifrån mig i fyra år för inthz, och jag måste gifva honom en full caplans löön och födo därtill.» Han torde kort därefter aflidit på Danviken.

Barn: *Jon Simonsson* blef guldsmed i Hsand; en dotter.

5. **Johannes Nicolai Hillenius** (1639-68), v. d. komm. i Sollefteå, bodde i Ed och uppfördes där i boskapslängderna. Han uppbjöd 27 okt. 1642 3:dje gången 3 säll. jord i Ön, som han köpt af Lars Östenson; denne hade ställt sig på kyrkovägen 3:dje dag Pingst och kallat kapellanen oärlig och en blodsugare. Som Lars emellertid var utfattig, sattes han i socknens kista på vatten och bröd, då han skamligt skällt deras själasörjare. År 1655 hade kapellan Hillenius instämt finnen Christian Göransson i Forsse för tinget, emedan han bedrifvit trollkonster: han hade åt Jöns Larsson i Jälta återskaffat något bortstulen tobak, hvarför han erhållit 3 mk k:mt; därjämte hade han botat en trumslagare för snedmynthet genom att låta honom tvätta sig i ett afkok på nio stycken alderträ i vatten från 3 källor. Kapellanen lefde ännu 1668 enl. detta års kvarntullslängd.

6. **Israel Laur. Noræus** (1671-79), son till khden Lars Noræus i Sollefteå, uppbjöd hus och jord i Forsse, som han 1 febr. 1671 köpt af lektorn Jakob Eurenus i Hsand. Bodde 1673 på Hamre i Långsele, 1679 i Skerfsta i Sollefteå. Sist khde i *Hammerdal* n. 14.

7. **Nicolaus Clementis Nordin** (1679-82), son till khden Clemens Nordman i Resele¹). Stud. i Upsala 30 aug. 1665. I Ångermanl. nationens matrikel anges, att han skulle varit kapellan i Bjerträ, men blivt skiljd från ämbete och syssla, ehuru härom eljest inga andra handlingar tala. I så fall har han återfått ämbetet, ty han är såsom kapellan här uppförd 1679. Ägde 8 säll. jord i Skerfsta 1681. Död följande år.

8. **Johannes Nicolai Fisk** (1683-1702), f. omkr. 1658 i Fiskja by, Gudmundrå, af bondeföräldrar. Stud. i Upsala 2 juni 1675; undert. ss. vice komm. Säbrå kyrktiondelängd 1679 och är förmodligen biskopsadj. där åren 1679-81. Hitkom till Sollefteå ss. sacellan 1683. I skrifvelse till Norrlands guvernör i Gefle 26 juni 1696 begär han i sin nöd och brist understöd för hustru och barn (GLA). Efter att ha varit en trogen och nit-

¹ Uteglömd bland khdens barn D. 3, sid. 175.

älskande präst i Sollefteå i 19 år, afsomnade Hr Johan Fisk 1 juli 1702, sedan han lefvat 44 år och begrofs 13 juli s. å. Han åtnjöt år 1698 af khden 12 t:r korn.

G. m. *Margareta Tunelia*, d. i Sollefteå, begr. 23/3 1727.

Barn: *Johan*, s. m. adj. hos khden E. Sebrelius i Sveg, d. därst. i slutet af år 1716; *Anna*, g. m. andre stadskapellanen Lars Engman i Hsand.

9. **Stigelius Noræus** (1704-07), f. 1670, son till khden i Sollefteå Ol. Noræus. Stud. i Upsala 23 nov. 1689, prästv. 26 sept. 1693, dock med villkor att han förlikt sig med hustru Gertrud Wallenia, som han lofvat äktenskap. Fadern ville ej taga honom i sitt hus, om han skulle vigas förrän han fått någon tjänst, föregifvandes sig ha så många hemma och oförsörjda, men præsul förehöll »det fadern, herr Olof, icke allenast först skulle lägga hand på sin sons hufvud¹, utan ock cavera för all oreda, om Noræus (sonen) förbryter sin präst och stadnar vti någon galenskap». Blef adj. hos fadern 1694, utn. till syssloman vid Hsands hospital 1697 och sist sacellan i Sollefteå 1704, men afled redan 20 jan. 1707 och begrofs af biskop Wallin i kyrkans kor 12 febr. Bodde här i Skerfsta.

G. 6/10 1695 m. *Gertrud Wallenia*, änka efter andre stadskomm. i Hsand, Daniel Hernodius n. 6.

Barn: *Olof*, f. 27/5 1696, d. i Skerfsta 24/10 s. å.; *Olof*, f. 21/10 1697, stud. 1716, komm. i Kroppa förs., Värmland, en ovanligt stor, stark man, d. 1738, efterlämnande 4 söner; *Daniel*, f. 2/6 1699, rådmän och v. borgmäst. i Hsand, d. där begr. 2/7 1767; *Brita Lisa*, f. 9/3 1702, g. m. handl. Ol. Harberg i Hsand, d. där begr. 16/4 1767; *Israel*, f. 29/7 1705, d. 26/9 s. å.

10. **Elias L. Hellman** (1709-26), f. 13 sept. 1669, son af en borgare i Hsand. Stud. i Upsala 8 sept. 1690, prästv. 1704 till komm. adj. i Ström, nådårpräst i Vibyggerå 1705, biskopsadj. i Säbrå 1706, utn. till komm. i Sollefteå 1708, tilltr. 1709. I mars 1722 begärde han någon roligare lägenhet i anseende till de stora svårigheter han utstått för den besvärliga vägen genom åfarten, och anhöll att konsist. vid något tillfälle ville befordra honom till ett litet pastorat. Efter 18 års tjänst här afled denna församlingens trogna och nitälskande själasörjare och begrofs 19 juni 1726.

G. m. *Margareta Noræa*, f. 22/5 1677, dotter till khden Olof Noræus härst., begr. i Sollefteå 20/2 1737. Barnlös.

11. **Johannes Nicolai Dalenius** (1728-68), f. 1 juni 1691, bondson från byn Dal å Hemsön; modern var syster till stadskomm. i

¹ Enligt kyrkolagens 22 kap. § 2 skola vid prästvigning de biträdande prästerna lägga sina händer på den invigdes hufvud.

Piteå Er. Lönnberg. Stud. i Upsala 12 okt. 1713, disp. pro ex. 1719. Efter ex. inför Hsands domkapitel 13 dec. 1722, prästv. till adj. i Sollefteå på kallelse af khden Ol. Sund och brukspatron Dan. Krapp på Graninge 1723, utn. till ordin. komm. 1727, tilltr. 1728. Afled 25 mars 1768, »sedan han berömligen lefvat i 76 år 9 m. 24 d.» och begravd 15 maj s. å.

G. 1) m. *Brita Kråka*, syster till khden Ol. Sund härst., d. begr. 2/2 1762, 81 år;

2) 6/11 1764 i Ed m. *Christina Ersdotter* fr. Multrä, omg. 24/11 1770 m. hemmansägaren Johan Eliæson i Skarped. Båda äktenskapen barnlösa.

Tr.: De patre patrato, præ. *F. Törner*. Ups. 1719.

12. **Lars Joh. Hellbom** (1769-88), f. 1721, fadern klockare i Hällesjö. Sonen började studera först vid mognare år och blef stud. i Upsala 17 sept. 1750, aflade prästex. i Hsand 19 dec. 1753, kallad till adj. af prosten A. Sundius i Sollefteå. Blef den första sockenpredikanten i Sollefteå-Ed 23 maj 1764, tilltr. 1765, komm. härst. 15 okt. 1768. Hans namn står på Långsele mindre kyrkklocka, som göts 1786. Afled 13 aug. 1788. Bodde inom pastoratet hela sin tid i Multrä s:n på Hanaberget mellan Hackesta och Ingersta, där församl. uppfört en liten sexknutig byggnad, som ännu finnes kvar i Mångrafs by.

KOMMINISTRAR I LÅNGSELE.

1. **Nils Sundius** (1789-1823), f. 6 mars 1748, son til kontr. prosten i Sollefteå Anders Sundius. Genomgick Hsands skola och gymn. Stud. i Upsala ht. 1767. Efter studier där och några års konditioner i Sthm, prästv. han 4 sept. 1774 och förordnades att biträda komm. Elias Lööf i Ullånger; socknepred. i Ed 28 sept. s. å. samt komm. i Långsele 3 juni 1789; respondens vid prästmötet i Hsand 1799. Afled af ålderdomssvaghet 16 juni 1823, saknad af sina åhörare som en from lärare. Äfven såsom komm. bodde han kvar på Solvall å Sollefteå prästbord till 1795, då han flyttade till Långsele och bosatte sig på stomjorden Hamrelund.

G. 18/10 1785 i Sollefteå m. *Eva Christina Åman*, dotter af prosten i Selånger Salomon Åman, d. i Bjerträ hos mågen 10/10 1852.

Barn: *Salomon*, f. 6/12 1786, socknepräst, v. past. i Junsele (D. II, s. 56); *Anna Brita*, f. 6/1 1788; *Catharina Christina*, f. 31/7 1789, g. m. komm. Joh. Åkerberg i Bjerträ; *Eva Elisabeth*, f. 18/10 1790, g. m. Abraham Nätterqvist i Hogesta, Sollefteå; *Maria Magdalena*, f. 3/3 1793, g. m. Christoph. Näslund i Vattugården, Anundsjö, sämskmakare i Mo; *Anna Helena*, f. 8/2 1796 i Långsele, d. ogift; *Anders*, f. 31/8 1802, glasmästarlärning på Sandön, torpare i Nora.

2. **Anders Blix** (1826-41), f. 4 apr. 1769 i Hammerdal, fadern Anders Blix var bonde i Grenås och härstammade i några led från khden Erik Blix i samma församling. Stud. i Upsala vt. 1793, prästv. 13 dec. 1797 på kallelse till adj. af prosten Hasselhuhn i Sollefteå; t. f. past. i Ramsele 1799, åter adj. i Sollefteå juni 1800, v. socknepred. i Ed sept. 1803, ordin. socknepred. där 1821, ordin. komm. i Långsele mars 1824, tilltr. 1 maj 1826, men bodde fortfarande i Ed genom träffad öfverenskommelse med socknepred. Aurén. Afled 13 apr. 1841.

G. 10/4 1804 i Sollefteå prästgård m. *Brita Helena Näsmark*, f. 1774, dotter till komm. i Högsjö Carl Näsmark; d. i Aspby, Torsåker 27/2 1860.

Barn: *Andrietta Helena*, f. 27/1 1805 i Ed, d. ogift i Aspby 6/10 1879; *Gunilla Carolina*, f. 16/2 1807, d. ogift febr. 1887 i Junsele prästgård hos sin brorson; *Carl Johan*, f. 6/10 1808, högmässopred. i Hsand n. 24; *Anders Gustaf*, f. 7/11 1810, d. 11/4 1811 i Ed; *Magnus Oscar*, f. 22/2 1812, extr. sockenpred. i Ed, sist khde i Lit n. 30; *Erik Abraham*, f. 10/8 1813-1, d. 13/5 1830 som gymnasist i Hsand.

3. **Emanuel Orstadius** (1844-73), f. 25 dec. 1795 på Ljusnedals bruk i Hede, son till khden i Gudmundrå Dan. Orstadius. Stud. i Upsala 14 okt. 1816, prästv. i Hsand 11 juni 1820 till adj. i Gudmundrå, vakanspred. vid Högsjö sacellani 1822, åter past. adj. i Gudmundrå s. å., t. f. pastor i Säbrå 4 aug. 1830, lasarets- och hospitalspred. i Hsand 31 jan. 1835, erhöill vice pastors namn, heder och värdighet 27 maj s. å., förordn. v. komm. i Säbrå under 1842; utn. komm. i Långsele dec. 1843, tilltr. 1 maj 1844. Gjorde sig känd som sträng ordningsman, ifrig nykterhetsvän, lycklig kateket och gärna hörd som predikant, enär han mästerligt förstod att i framställning lämpa sig efter sina åhörarens fattning, men någon fridens man var han icke, fast och orubblig ända till trots i sina åsikter; tillika ansedd som en driftig jordbrukare. (*Edvall*, Minnestal vid prästmötet 1877). Han afled 16 apr. 1873.

G. 1) m. *Charlotta Christina Lundbom*, från Västerås, f. 4/4 1795, d. i Långsele prästgård 31/8 1847;

2) 21/10 1849 m. *Charlotta Amalia Fällström* fr. Gudmundrå.

Barn i förra g.: *Daniel Emanuel*, f. 21/5 1822, folkskollärare i Sångå, d. 1881; *Claes Olof*, f. 24/11 1823, d. 5/9 1825; *Mathilda Ulrika Charlotta*, f. 6/5 1826, fotograf i Långsele; *Axel Ulrik*, f. 20/5 1828, afvittr. landtmät. i Norrbotten, d. i Haparanda 22/1 1908; *Kerstin Margareta*, f. i Säbrå 1837, poststationsförest. i Långsele.

Efter hans död kungjordes på en gång khdebeställningarna i Sollefteå och Långsele nya pastorat lediga, så ock komministerstjänsterna i Multrä och Graninge.

SOCKENPREDIKANTER OCH EXTRA PREDIKANTER I ED.

I febr. 1764 ingick Sollefteå pastorat med begäran att få. till sockenpredikant Lars Hellbom med föreslagen lön 1/8 t:a på röken, allenast med gudstjänstskyldighet hvar sön- och helgdag, genom hvars anställande gudstjänsterna i pastoratet, hvilka tillförne varit 2, blefve 3, och sålunda silentium allenast i en kyrka. Sollefteå, som mistat hvar 3:dje gudstjänst, finge då full tjänst, och annexen lika i tur. Hsands konsist. biföll denna begäran 23/5 1764; om boställe till sockenpredikanten skulle de vara betänkte. Han kom i det följande att bebo Eds prästbord, och tjänsten förändrades till komministratur.

1. **Lars Hellbom** (1765-69), förste sokneprästen i Ed 1764, tilltr. 1 maj 1765, komm. i Sollefteå n. 12.

2. **Olof Henr. Drake** (1769-74), sist komm. i *Skön-Alnö* n. 12.

3. **Nils Sundius** (1774-89), komm. i *Långsele* n. 1, se ofvan.

4. **Anders Dufvenmark** (1789-1820), f. 5 juni 1753 i Söråker, Hässjö s:n, son till bonden Anders Ersson och Johanna Olsdotter. I anledning af hemmansbyte flyttade föräldrarna till grannbyn Dufed, hvaraf sonen antog tillnamnet. Vid 8 års ålder förlorade han sin fader, och på sitt 15:de år sändes han med anhörigas understöd till Hsands apologistklass, men flyttades på sin enträgna begäran till trivialskolans 1. kl., blef på knappt 4 år gymnasist 1 okt. 1772 och inskrefs som stud. i Upsala febr. 1777. Efter ett års kondition i Sthm hos en Hägerblom prästv. han 24 sept. 1779 till adj. åt prosten O. Holmberg i Resele; mot slutet af år 1786 förordn. till past. adj. och 1787 till nådårspred. i Sollefteå samt 22 juli 1789 utn. till sockenpred. i Ed. Här verkade han i 14 år trogen i sitt kall, till dess han träffades af ett slaganfall på predikstolen i Sollefteå kyrka. På grund af sjuklighet erhöill han år 1803 tjänstefrihet. Nedtryckt af sorg öfver tvenne hustrurs nära på hvarandra följande fränfällen syntes han bära sin olycka med kristligt tålmod och hopp, till dess döden kom som befriare 9 okt. 1820.

G. 1) m. *Margareta Helena Biberg*, f. 16/7 1758, dotter af khden i Sollefteå Jonas Biberg, d. 9/7 1800;

2) 23/3 1801 i Styrnäs m. *Christina Mätta Oldberg*, f. 1765, dotter af löjtn. vid Jämtl. regem. Anders Oldberg och Mätta Sellin; d. i barnsäng 12/11 1802.

Barn i förra g.: *Anders*, f. 31/7 1790 i Ed, d. s. d.; *Margareta Johanna*, f. 20/12 1794, d. 23/2 1796 af koppor; *Jonas*, f. 16/1 1800, d. 21/3 s. å. - i senare giftet *Andreas*, f. 24/10 1802, gymnasist.

5. **Anders Blix** (1821-26), v. socknepred. här i Ed 1803, ordinarie 1821, sist komm. i *Långsele* n. 2, se ofvan.

6. **Henrik Peter Aurén** (1826-44), tilltr. som extra komm. i Ed 1826, men bodde i Långsele efter öfverenskommelse med företrädaren; sist khde i *Sidensjö* n. 14.

7. **Johan Lundström** (1844-51), f. 20 sept. 1801 i Nordmaling, son till hemmansägaren Olof Andersson i Håknäs. Stud. i Upsala vt. 1826, prästv. 13 juni 1827 till komm.adj. i Nordmaling, förestod sockenskolan där okt. 1827-juni 1830, past. adj. därst. 5 aug. 1827 och curam pastoris gerens 1840-42; sedan åter past. adj. Extra komm. i Ed i jan. 1844, tilltr. maj s. å. Afled efter långvarig bröstsjukdom 2 juli 1851.

G. 1) 3/8 1828 m. *Anna Catharina (Karin) Oldberg*, f. 8/7 1795, dotter till khden E. G. Oldberg i Nordmaling, d. där 1/5 1838;

2) 1840 m. *Mathilda Gustafva Blom*, f. 1816, d. i Sollefteå 10/7 1878.

Barn i förra g.: *Erica Gustafva*, f. 28/3 1829, d. 31/1 1830; *Eric Gustaf*, f. i Nordmaling 9/5 1831, brukspatron på Røfors i Medåker, Västmanl., g. m. änkefrih. H. F., Sparre, d. 12/4 1893; *Johanna Catharina*, f. 15/8 1834. - i senare g.: *Mathilda Gustafva*, f. 6/12 1841, g. 1877 m. landtbrukaren Axel Gust. Malmlöf, Åsberg, Ö. Fernebo; *Carl Johan Olof*, f. 9/1 1843, kamrer i Sthm; *Olivia Bernhardina*, f. i Ed 2/3 1845, g. 1873 m. handl. i Sollefteå Knut Nils Finnberg; *Catharina Lovisa*, f. 4/12 1846, g. 1884 m. bokhandl. Alb. Nilsson i Sthm, d. 1886; *Axel Fabian*, d. 30/1 1850 i Ed, 7 mån. 27 d.; *Thecla Malvina*, f. 1851, g. 1875 m. kamreraren i Marinförvaltningen Edv. Joh. Fredr. Wollgast, Sthm.

8. **Magnus Oscar Blix** (1855-60), khde n. 30 i *Lit.*

9. **Erik Olof Sundström** (1860-62), f. 12 okt. 1814 i Bjästa, Nätra s:n, son till kompaniskrifvaren Pehr Sundström och Sara Widenström. Stud. i Upsala vt. 1838, afl. dimissionsex. vt. 1840, prästv. 24 jan. 1841 till past. adj. i Ramsele, v. kapellpräst i Alanäset 27 apr. 1842, åter past. adj. i Ramsele 2 okt. s. å. Efter att ända från 1851 tjänstgjort som past. adj. i Sollefteå erhöill han i nov. 1860 fullmakt som extra komm. i Ed. En i försakelsens skola hårdt profvad man. Ständigt kämpande mot fattigdom och brist under bemödande att underhålla barn och maka, ökades betrycket genom den senares tidtals iråkade sinnessjukdom, hvilket förhållande ock synes lagt hinder i vägen för hans befordran. För att afvända nöden, sökte han genom öfversättningar och andra smärre arbeten vinna bidrag till det knappa uppehållet. En minnestecknare skrifver: Jag var i tillfälle att besöka honom ibland annat under ett af de måhända svåraste skiftena i hans lefnad. Torftigheten, bristen, eländet omkring honom var

mer än synbart, och likväl - ej ett ljud af klagan, ej en min af missnöje. I hans blick och sätt lästes allenast den lugna resignationen, den stilla undergifvenheten under Guds vilja. Det var en herrlig predikan om kristligt tålmod. På hans skrifbord lågo en mängd böcker, mest gamla, slitna, skrynkliga. Skrifställningen vittnade om litterär sysselsättning. Mest öfversättningar från franska, som redan från skoltiden var hans älskingsidiom. Man kan om dessa öfversättningar väl anmärka, det originalerna ej alltid voro särdeles lyckligt valda - men hvar taga bröd i öknen? (Hsandsposten 1862 n. 23.) När förhållandena ändtligen börjat ljusna, afled han 15 apr. 1862.

G. 1847 m. *Brita Elisabeth Henriksdotter*, f. i Edsele 3/11 1826, en vacker bondedotter, d. 31/10 1864.

Barn: *Sara Elisabeth Amanda Florentina*, f. i Ramsele 28/11 1848, flyttade till Nätra, d. ogift; *Hilda Kristina Margareta Charlotta*, f. 23/9 1850, idiot, d. i Loftahammar, Kalmar län 3/10 1921; *Erik Gustaf August*, f. 18/2 1853 i Ed, med. lic. d. som praktiserande läkare i Sthm 23/12 1893, benämndes »Dans-Luther», emedan han ifrade för reformerande af våra sällskaps danser och stiftade föreningen »Philochoros»; *Helmer*, f. 16/4 1858, d. i Sollefteå 5/5 1859; *Marta Sofia Catharina*, f. 8/7 1860 i Sollefteå, g. m. handl. Erik Andrén i Sollefteå, från honom skild, bosatt i Sollefteå.

Tr.: Herman och Therese eller den fromma, ofta nödställda, men omsider lyckliga familjen, öfvers. fr. franskan. Sundsv. 1844. - Blodbrudgummen eller Kristi kärlek till sin frälsta brud . . . af *S. Colding*, öfvers. fr. danskan, ib. 1844. - Samtal emellan en lärare och korsdragande själar, öfvers. fr. tyskan, ib. 1845. - Intresse-uträkning på större och mindre kapital . . . ib. 1846. - Warningar och råd till Jesu sanna efterföljare af *P. O. Boisen*, öfvers. ib. 1846. - Snabbräknaren eller räknetabeller . . . , ib. 1846. - Bokstafsalmanna för 258 år., ib. 1852. - Varningsord till den på lifvets bana obefläckade vandraren. Tal för nattvardsungdom, hållet i Eds kyrka, pingstdagen d. 30 maj 1852, ib. 1852. - En christelig undersökning om vår vandel är en vandel i Gudi eller ej, predikan d. 25 maj 1854, ib. 1854; uppl. 2, 3, 1861, 65. - Personalier öfver afl. torparesonen Lars Hansson i Österås och Ed, vid dess begrafning 7 maj 1854, ib. 1856. - Intresstabeller efter nya myntfoten. Hsand 1857.

10. **Johan Ulrik Åkerberg** (1864-74), extra komm. i Ed 2 mars 1863, nådårspred. aug. s. å., khde i *Sollefteå* n. 18, se ofvan.

KOMMINISTRAR I ED.

1. **Carl Theodor Åberg** (1875-83), utn. komm. i Ed 28 dec. 1874, hitkom 15 febr. 1875; tilltr. som khde i Sättna 1883, sist khde i *Skellefteå*, n. 23.

2. **Olof Häggqvist** (1884-97), utn. komm. i Ed 2 juni 1883, tilltr. 1881, utn. khde i Byske 20 dec. 1895, tilltr. 1897, se *Byske*.

3. **Anton Hugo Öquist** (1897-1908), f. i Neder-Kalix 17 nov. 1860, föräldrar: sergeanten Anders Öquist och Helena Maria Ullberg. Sonen afl. mogenhetsex. i Luleå 1 juni 1882, stud. i Upsala ht. s. å. Efter fullbordade teol. examina prästv. i Sundsvall 6 juni 1887, tjänstgjorde som past. adj. och v. pastor i Sidensjö under åren 1887-89, i Ragunda 1889-91, därjämte i Långsele några månader 1890; adj. och v. pastor i Nora, sedan i Ö.-Kalix under år 1892 samt i Skellefteå 1893-97. Erhöll fullmakt som komm. i Ed 11 juli 1896, tilltr. 1 maj 1897 och afled 16 okt. 1908 (*O. E. Arbman*, Minnesord vid prästmötet 1911).

G. 9/5 1897 m. *Signe Finnström*, f. i Jerstorp 4/1 1867, dotter af landtbrukaren Oskar Finnström. och Amalia Fischer.

Barn, födda i Ed: *Uno Oscar Andreas*, f. 8/2 1898, d. 11/3 1899; *Elof Andreas*, f. 2/7 1901, anställd i affär i Sollefteå; *Martin Hugo*, f. 28/12 1902, i affär i Sollefteå; *Amelie Helena*, f. 17/6 1904; *Signe Amanda*, f. 5/11 1905, anställd i affär i Sollefteå; *Maria Antonia*, f. 17/1 1908.

SOCKENPREDIKANT I MULTRÅ.

Johan Olof Ruuth (1844-53), f. 2 nov. 1819 i Hede, där fadern Johan Christopher Ruuth var khde. Efter en vid Upsala universitet aflagd vacker stud.-ex. inskrefs han där ht. 1837, undergick åtskilliga förberedande prof för filosofiska graden, men måste afbryta dessa studier och öfvergå till de teologiska samt prästvigdes 27 nov. 1842, till past. adj. i Sollefteå. För att bättre tillgodose Multrå församlings gudstjänstbehof hade man på en gällstämma 8 febr. 1843 öfverenskommit att sammanskjuta 20 t:r korn till aflöning åt Ruuth, hvarutöfver pastor Runsten för sin del utlofvade att åt honom upplåta Multrå prästbord, och det var på grund häraf, som Ruuth anställdes såsom sockenpredikant i Multrå med bostad i den gamla prästgården på stomjorden och synes hitflyttat 1844. Till stor sorg och saknad afled han här 10 jan. 1853. Han hade vunnit varm tillgifvenhet här i församlingen genom sitt stilla allvarliga väsen, sitt varma nit och sin lefvande kristna öfvertygelse, parad med i hans ställning rätt ovanliga insikter.

G. m. *Anna Magdalena Ahlenius*, f. 28/3 1811, d. i Gefle 26/12 1894.

Söner: *Karl Johan*, f. 4/3 1846, lärov.adj. i Umeå, d. 9/8 1894 på Sofiahemmet i Sthm; *Axel Valentin*, f. 4/7 1849, fil. kand., lärov.adj. i Gefle 1882, d. 13/11 1917; *Herman Theofron*, f. 14/9 1850, teol. kand., domkyrkosysselman och v. pastor i Västerås, d. 27/6 1887.

Efter Ruuth var ingen präst boende här i Multrå förrän 1869, då prosten dokt. Runsten anhöll 29 maj 1869, att Hsands konsist. måtte förordna utsedda läraren vid Sollefteå högre folkskola Joh. Oskar Boström till hans ämbetsbiträde, »särdeles för bestridande af tjänstgöringen i Multrå församling, der ock saknaden sedan J. O. Ruuths död af prest på stället blefve i någon mån afhulpen». Boström erhöll 1 juli s. å. förordnande som Runstens past.adj. och hitflyttade med familj 18/11 1869, från Graninge, där han varit brukspredikant; bodde på Multrå prästbord till 11 juni 1873, då han ss. utn. khde flyttade till Sättna. Följande år hitkom den enligt 1868 års lönekonvention tillträdande komministern i Multrå.

KOMMINISTRAR I MULTRÅ.

1. **Axel Fredrik Hammarström** (1874-82), utn. komm. i Multrå 16 mars 1874, tilltr. 1 maj s. å.; tilltr. 1882 som khde i *Långsele*.

2. **Oscar Stefan Carl Ossian Klingspor** (1882-87), komm. i Hässjö, utn. komm. i Multrå 15 aug. 1881, förestod befattningen på förordn. från 1 juni 1882 till 1 maj 1883, då tjänsten fullt tillträdde. Sist khde i *Umeå stad* med tilltr. 1887.

3. **Gunnar Ekström** (1887-90), f. 7 nov. 1859 i Gunnilbo; föräldrar: postmästaren i Öregrund Fredrik Aug. Ekström och Hilda Amanda Aurora Fegræus. Efter studier i Köping och Västerås stud. i Upsala ht. 1881, v. pedagog i Öregrund ht. 1882-ht. 83, v. lektor i Hsand vt. 1886. Med befrielse fr. prakt. teol. ex. prästv. för Hsands stift 19 maj 1886, utn. komm. i Multrå 9 maj 1887, tilltr. genast. Erhöll 23 apr. 1890 afsked fr. komministraturen härst. för att från 1 maj inträda till tjänstgöring inom Västerås stift. Utn. 2:dre komm. i Falun 21 juni 1890 och khde där 1 aug. 1908. Hans verksamhet såsom präst i Hsands stift var kort, men dess prästerskap bör ej förgäta det nit och den oegennyttiga sträfvan den nuvarande kontraktsprosten och khden i Falun utvecklat för att bereda det yngre prästerskapet drägligare förhållanden i ekonomiskt hänseende. Ledamot af kyrkomöten 1903, 1908, 1909 och 1910. LVO 1907, LNO 1915.

G. 8/8 1887 m. *Naima Katarina Holmgren*, f. i Göteborg 10/8 1862, dotter till grosshandl. Victor Holmgren och Vilhelmina (Mimmi) Gustafva Westman.

Barn: *Alvar*, f. i Multrå 24/12 1888, d. 5/7 1889, *Einar Immanuel*, f. 8/1 1890, löjtnant vid Bohusläns regem.; *Lars Martin*, f. i Falun 23/5 1891, fil. kand., folkhögsk.lärare; *Gunnar*, f. 16/2 1893, fil. kand., v. komm. i Rättvik; *Gunild*, f. 28/11 1894; *Aina Victoria*, f. 3/7 1807.

4. **Karl Abraham Josefson** (1891-1903), komm. i Borgvattnet, utn. komm. i Multrå 13 dec. 1890, tilltr. 1 maj 1891. Tillträdde

som khde i *Junsele* juli 1903. Vid sin afskedspredikan i Multrå 19 juli erhöill han som minnesgåfva af församlingen ett guldur.

5. Fil. dokt. **Erik Modin** (1904-), f. 16 aug. 1862 i Tåsjö; föräldrar: folkskolläraren Erik Andreas Modin och Brita Carolina Edin. Aflade mogenhetsex. i Hsand 1883, stud. i Upsala ht. s. å. Efter där afl. teol. examina prästv. i Upsala domkyrka 17 dec. 1889, förordn. 30 dec. till v. komm. i Sveg (Linsell), t. f. pastor i Sveg 16 juli 1890-30 apr. 1892, d:o i Sidensjö 1 maj 1892-30 apr. 1894, utn. komm. i Sveg-Linsell 22 juli 1893, tilltr. 1 maj 1894, erhöill på begäran därifrån afsked fr. 9 nov. 1898 och utn. s. d. till pastoratsadj. i Ytter-Hogdals pastorat; befullm. komm. i Multrå 20 jan. 1904, tilltr. 1 maj s. å. T. f. regem. pastor vid kgl. Väster-norrlands regem. 3 febr. 1906, konstituerad som ordin. 21 dec. s. å. På egen begäran 15 sept. 1911 transporterad till regem. pastor vid Norrlands trängkår. Har vid skilda tillfällen bestridt pastoralvården i Skorped, Lillherrdal och Sollefteå. På förslag af Filos. fakulteten i Upsala promoverad till filos. hedersdoktor 24 maj 1907 vid universitetets Linnéfest. Hedersledamot af Härjedalens fornminnesfören. 1899, af Västernorrlands läns museisällskap 1909, af Norrlands studerande nation i Upsala 1911, af Jämtlands läns fornminnesfören. 1921, korresp. ledamot af Vitterh., hist. och antikv. akademien 1923; erhöill Sv. Turistfören. silfvermedalj 1910, Sv. Jägarförbundets hedersmärke i guld 1917, Nordiska Museets Artur Hazelius-medalj i silfver 1924. LVO 1. kl. 1923.

G. 15/5 1894 m. *Helena Kjellerstedt*, f. i Löfånger 14/10 1864, dotter till förste landtmät. Per Adam Kjellerstedt och Ulrika Kristina Häggström.

Barn: *Gunnar Erik Adam*, f. i Linsell 27/3 1895, artist; *Gerda Kristina Birgitta*, f. i Ytterhogdal 4/4 1899, stud., landthushållslär:na.

Tr.: Matrikel öfver i Upsala studerande Norrlänningar 1595-1889. Sthm 1889 (i fören. m. *E. N. Söderberg*). - Härjedalens återförening med Sverige genom freden i Brömsebro. Östersund 1895. - Linsells kyrka. Minnesord vid firandet af dess 100-åriga tillvaro, ib. 1898. - Härjedalens beskrifning (öfvers. af *J. O. Unæi* disp. De Herdalia), ib. 1899. - Anteckningar till Härjedalens fauna (i Bih. t. Kgl. Vet. akad. handlingar 26). Sthm 1900. - Härjedalens ortnamn och bygdesägnar. Sthm 1903. (Bidr. till Sv. Landsmålen); uppl. 2, 1911. - Några anteckningar om myrjärnstillverkningen i Härjedalen (Medd. fr. Nordiska Museet) 1905. - Olof Hedin. Några minnesord för vännerna. Uppl. 1-2. Sthm 1903. - Ångermanland (öfvers. af *L. M. Ströms* disp. De Angermannia). Hsand 1905. - Olofsmässan (i Norrland, Småskrifter utg. af Norrl. stud. folkbildn. fören. n. 1). Ups. 1906. - Ryska härjningståg på Norrlands kust (ib. n. 5). 1907. - Dödsbetraktelse vid grossh. o. ridd. Johan Fahléns jordfästning i Multrå 27/2 1907. Östers. 1907. - Våra kyrkliga minnen, deras betydelse och tillvaratagande. Sollefteå 1908. - Hembygdsforskningen. Hsand 1908. Ångermanlands kristnande och tidigaste kyrkliga organisation. Sollefteå 1910. - Enheten i Gud, ett Jesu böneämne. Profpredikan i Sollefteå kyrka 21 maj 1911, ib. 1911. - Ångermanland. En handledning

för turister, ib. 1912. - Gamla Tåsjö, Anteckningar om hembygden. Örebro 1916. - Från norrländska skogar och vatten. Sthm 1920. - Sollefteå kyrka. Några anteckningar. Sollefteå 1921. - Sollefteå stads beskrifning (i serien »Sveriges städer» 1924). - 1883 års Härnösandsstudenter. En minnesskrift. Sundsv. 1924. - Sagoväsenden i Ångermanlands folktrö. Örnsvik 1925. - I Sv. fornminnesfören. tidskr. Öfvertro om de döda i Härjedalen. Bd 10, 1899. - I Sv. Landsmålens festskr. för H. F. Feilberg: Växtnamn samt folkliga föreställningar rörande växter i Härjedalen. 1911. - I Sv. Turistfören. årsskr.: En hittills obeaktad turistled, 1894; När vårfloden kommer, 1898; Sångbäcksfallet, 1902; Några drag ur en Hälsingebygds historia, 1904; Multräberget och dess omgifningar 1907 (äfvén separat); Vårdkasen på Multräberget, 1909; Med båt, bil och tåg uppefter Fax- och Tåsjö-älfvorna, 1912; Ådalsnaturen, 1913; Ett sommarströftåg in i framtidslandet, 1918; Sång kyrka och dess offerkälla, 1920 (äfvén separat.); En återupptagen turistled, 1922. - I Från ådalar och fjäll: Naturen, hvad den skänker oss och hvad den kräver af oss, 1916; Darwinismen och kristendomen såsom världs- och lifsåskådning, 1917; Multrä kyrka. Några blad ångermanländsk församlings historia 1919 (äfvén sep.); Anna Dorothea Strinnlund, 1921. - I Jämtlands läns fornminnesfören. tidskr.: Hogdalssocknarnes kyrkliga minnen, 1921 (äfvén särtr.). - I Jämten: Huru mina Härjedalssägner blefvo samlade, 1919; Härjedalens konststräfvän i gångna tider, 1921; Svegs gamla kyrka, 1922 (äfvén sep.). - I Arkiv för Norrländsk hembygdsforskning: Sång kyrkas hälsokälla, 1925. - I Fauna och Flora: »Blaskurit», 1919, m. fl. uppsatser. - I Sv. Jägarförbund. tidskr.: Något om mården i Norrland, 1917. Villebrådsförhållandena i södra lappmarken, 1917; Björnstammen glesnar, 1918; »Strix». Ur en jordugglas lif och lefverne, 1922. - I Fataburen: Vårdkasar, 1908; Ett par mindre kända laxfångstätt, snarning och »ryckning», 1919. - Dessutom talrika uppsatser i allmänna tidningar och ortspressen.

KOMMINISTER I SOLLEFTEÅ STAD.

1. **Petrus Arnström** (1911-13), f. i Arnäs 7 aug. 1859, föräldrar: landtbrukaren Jonas Arnström och Anna Maria Persdotter. Efter skolstudier i Örnköldsvik och Hsand, där han aflade mogenh.ex. våren 1883, stud. i Upsala ht. s. å., prästv. 6 juni 1890, förordn. under följ. åren dels till adj., dels till v. pastor i Långsele, Ragunda, Björna, Fors, Hällesjö och Alanäs; utn. till komm. i Graninge 14 juli 1894, tilltr. 1 maj 1895, erhöill transport till den nyinrättade komm. i Sollefteå stad 1911, där han afled 5 juni 1913.

G. 3/4 1895 m. *Anna Erika Johansson*, f. 27/3 1858, dotter till inspektör Ol. Johansson och Gunilla Jonsdotter i Alanäs.

Barn: *Gunhild Maria*, f. i Graninge 27/2 1896, småskollär:na; *Svea Märta Elisabet*, f. 1/5 1898, småskollär:na; *Anna Sigrid Linnea*, f. 23/1 1901, kontorist; *Rut Elin Dagmar*, f. 25/6 1902.

BRUKSPREDIKANTER I GRANINGE.

1. **Petrus Fernbom** [1687], klagade vid prästmötet i Hsand i febr. 1694, att han hade 150 dlr k:mt i resterande lön ss. predikant på Gra-

ninge och begärde assistens att få ut dem, men konsist. såg ingen utväg, enär ingen viss possessor fanns till bruket. Han blef sist khde i *Indal*, n. 12.

2. **Nils Åmann** (1720-22). År 1720 5 okt. beviljade konsist. Graninge bruk, att efter ingången öfverenskommelse med khden i Sollefteå mag. Ol. Sund få betjäna sig af hans hjälppräst hr Nils Åmann vid prästerliga förrättningar vid bruket, och följande år den 2 febr. anhåller brukspatron Daniel Krapp ytterligare, att pred. vid bruket finge för vägens aflägsenhet betjäna dem med Herrans högwärdiga Nattvard, enär khden mag. Sund af egit beråd ej understod sig sådant bejaka, hvilket konsist. ej kunde vägra, helst som det senare syntes följa af det förra (Hdpr. 15/4 1721). Åmann förordnades emellertid redan i dec. 1722 till adj. i Undersåker och skulle där infinna sig till julhelgen. Blef sist där khde. Se *Undersåker*.

3. **Johannes Dalenius** (1722-28), kallad af mag. Sund och Daniel Krapp till adj. o. brukspred. i den förres ställe, aflade prästex. 13 dec. 1722 och fick prästvigas; sist komm. i *Sollefteå*, se ofvan.

4. **Johan Ekeblad** (1729-33), komm. i *Arnäs* n. 8.

5. **Johan Unæus** (1733-41), sist khde i *Nordmaling* n. 13.

6. **Salomon Klingberg** (1741-57), bodde på det af bruket åt brukspred. anslagna bostället Hult. Sist khde i *Ragunda* n. 19.

7. **Lars Lidmarck** (1757-69), f. i Medelpad, stud. 4 sept. 1742 i Upsala. Efter prästex. 23 aug. 1751 i Hsand prästv. till adj. åt khden Wargentín i Ragunda, utn. brukspred. här 27 apr. 1757, på samma villkor som antecessor, undantagandes att han skulle bo vid bruket eller hvarest bäst passar sig för bruksägaren och församlingen; honom åligger att jämte predikningar informera barnen vid bruket och tillse, det äfven »the gamlare» förstå sin kristendom. Han afled 15 febr. 1769, begrafven i kyrkans kor.
G. m. *Christina Maria Östling*.

8. **Erik Åkerstedt** (1769-87), förordn. 16 sept. 1769 till brukspred. efter Lidmarck; sist komm. i *Nora-Bjerträ*.

9. **Michael Åkerstedt** (1787-1804), den förres broder, tilltr. 1 maj 1804 som komm. i *Ramsele-Helgum*.

10. **Johan Christopher Ruuth** (1804-08), utn. brukspred. i Graninge 17 nov. 1803, bodde på Hult; sist khde i *Hede* n. 19.

11. **Olof Löfvenmark** (1808-22), f. 1 jan. 1780 i Ljustorp, son af bonden Lars Olofsson i Löfberg. Stud. i Upsala 1804, prästv. 16 juni 1805 till adj. i Säbrå, komm.adj. i Ytterlännäs 1806, brukspredikant i Graninge 15 juni 1808. Han tjänade Guds församling med redligt nit, men lefde under tryckande fattigdom, som nödgade honom själf föra plogen. Död 18 apr. 1822. Insamling anställdes bland stiftets präster för att bispringa hans nödställda efterlevande.

G. på Åvik 1806 m. *Gustafva Lovisa Carling*, f 8/8 1774 i Pedersöre, yngsta dottern till khden i Jakobstad mag. Anders Carling. Med henne hade Löfvenmark 8 barn, af hvilka 6 lefde vid faderns död. Hon afled af kolera i Sthm 18/9 1853 hos äldste sonen.

Barn: *Anders Olof*, f. 14/9 1806 i Ytterlännäs, khde i Brunflo n. 25; *Gustafva Helena*, f. 13/8 1808, ogift, d hos brorsonen khde Jacob L., i Säfvar prästg. 25/5 1887; *Charlotta Christina*, f. 7/2 1810, barnmorska, d. i Sthm 1857; *Lars Erik*, f. 12/10 1811, bokhållare vid Åmots bruk, afseglade med ett amerikanskt skepp från Gefle 1834, hördes sedan icke af; *Carolina Lovisa*, f. 20/2 1813, d. ogift i Sthm 1844; *Jakob Ephraim*, f. 23/12 1814, muraregesäll i Sthm, d. därst. ogift 1858; *Anna Greta*, f. 1816, d. några dagar g.; *Carl Johan*, f. 7/1 1818, d. 1820.

12. **Salomon Sundius** (1822-28) se *Junsele*.

13. **Jonas Sellstedt** (1828-48), f. 9 apr. 1802, bondson från Fanby i Sollefteå. Stud. 1826, prästv. 18 juni 1828 till brukspred. vid Graninge, förordn. till tjänstg. predikant vid Wiksmo läger 1838-47, afl. past.-ex. 1845. Afled å Graninge bruk 8 mars 1848.

G. 23/6 1836 m. *Margareta Elisabeth Gröndahl*, f. 20/12 1814, omg. m. efterträdaren.

Barn: *Johan Petter*, f. 9/4 1837, inspektor, handlande, d. i Sidensjö 9/11 1880; *Jonas Gustaf Oscar*, f. 1841, d. 11/7 1846, 4 år 7 m. 10 dag.; *Olof Ulric*, f. 1846, d. i aug. s. å., 1 m. 4 d.; *Jonas Gustaf*, f. 19/2 1848, stud. i Upsala 1871, handl. i Sidensjö.

14. **Ulrik Joachim Sellstedt** (1849-64), khde i *Sidensjö* n. 16.

15. Dokt. **Johan August Immanuel Sundelin** (1864-66), komm. i *Hsand*, sist khde och prost i Jönköping.

16. Dokt. **Jonas Oskar Boström** (1866-69), khde i *Sundsvall*.

17. **Abraham Löf** (1869-72), sist khde i *Helgum*.

18. **Frans Abraham Blix** (1872-74), sist khde i *Ytterlännäs*.

Därefter afgick Graninge såsom annex till *Långsele* pastorat med egen kommissioner.